

acimc
associació catalana
d'interprets
de música clàssica

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

LA SITUACIÓ DE LA MÚSICA CLÀSSICA A CATALUNYA (2021)

Dra. Magda Polo Pujadas i Dra. Arlinda Garcia Coll
(conclusions del Dr. Lluís Rodríguez Salvà)

Generalitat de Catalunya
Oficina de Suport
a la Iniciativa Cultural

Ajuntament
de Barcelona
Institut de Cultura

Diputació
de Barcelona

sgae
sociedad general de autores y editores

Aula Magna
Facultat de Geografia i Història UB

Barcelona, 1 de febrer de 2023

acimc

associació catalana
d'interprets
de música clàssica

La situació de la música clàssica a Catalunya. 2021

RESCUE

PRESENTACIÓ: NECESSITAT DE L'INFORME I OBJECTIUS

NECESSITAT DE L'INFORME

- Manca històrica de dades fiables i científiques en tot el sector de la música en general

PRINCIPALS OBJECTIUS (I)

- Confeccionar un **mapa de l'activitat de la música clàssica a Catalunya**
- Avaluar la situació a partir de l'anàlisi de:
 - la distribució territorial d'**equipaments, entitats i festivals**
 - la modalitat i estacionalitat de la **programació**
 - la presència de **compositors i compositores**, amb especial èmfasi en l'àmbit català
 - la naturalesa del **repertori** programat
 - el grau de **contractació dels i de les intèrprets** categoritzat per instruments
 - els **pressupostos i subvencions**

PRINCIPALS OBJECTIUS (II)

- Oferir una **mirada integral**, no només centrada en l'àmbit de la interpretació, sinó oberta a tota la realitat del sector de la clàssica, que serà ampliada en futurs informes (discografia, edició, docència, etc.)
- Generar **comparatives i tendències estadístiques amb periodicitat anual**
- Detectar **necessitats actuals** del sector de la clàssica a Catalunya
- Manifestar les **desigualtats existents**, especialment en qüestions de territori, gènere i repartiment d'ajuts
- Contribuir a **orientar la presa de decisions polítiques i de línies estratègiques** i assistir en la **optimització dels recursos públics**
- Presentar un **projecte pilot exportable** tant a altres estils musicals com a entitats o equipament específics

acimc

associació catalana
d'interprets
de música clàssica

La situació de la música clàssica a Catalunya. 2021

RESCUE

FONTS I METODOLOGIA

acimc

associació catalana
d'intèrprets
de música clàssica

La situació de la música clàssica a Catalunya. 2021

RESCUE

FONTS PER A L'ELABORACIÓ DE L'INFORME (I)

Font	Procedència	Dades recollides	Dades derivades	Resultats
Base de dades sobre entitats (equipaments, associacions, festivals i cicles)	Elaboració pròpia	• Municipi • Per a equipaments: any de construcció, aforament, titularitat, suport i gestió	• Comarca • Província	• 364 entitats
Base de dades de concerts de clàssica a Catalunya l'any 2021	Elaboració pròpia	• Lloc i municipi de celebració • Organitzador • Modalitat • Compositor/es • Intèrprets • Repertori	• Gènere • Naixement a Catalunya • Període històric	• 1.112 concerts • 828 compositor/es • 4.351 obres • 1.022 intèrprets • 2.733 actuacions

acimc

associació catalana
d'interprets
de música clàssica

La situació de la música clàssica a Catalunya. 2021

FONTS PER A L'ELABORACIÓ DE L'INFORME (II)

Font	Procedència	Dades recollides	Dades derivades	Resultats
Subvencions atorgades per ICEC	Llistat individualitzat proporcionat per l'ICEC	• Convocatòria • Objecte ajut • Beneficiari • Import	• Ajuts per sol·licitant • Ajuts segons tipus de beneficiari • Ajuts per finalitat	101 ajuts
Llistat de beneficiaris de les subvencions en espècie per a la contractació d'espectacles professionals inclosos a Programa.cat	Portal de transparència Generalitat de la Catalunya	• Espectacle • Beneficiari • Programador • Caixet • Import ajut	• Subvenció segons tipus de beneficiari • Subvencions segons beneficiaris • % sobre caixet	121 ajuts

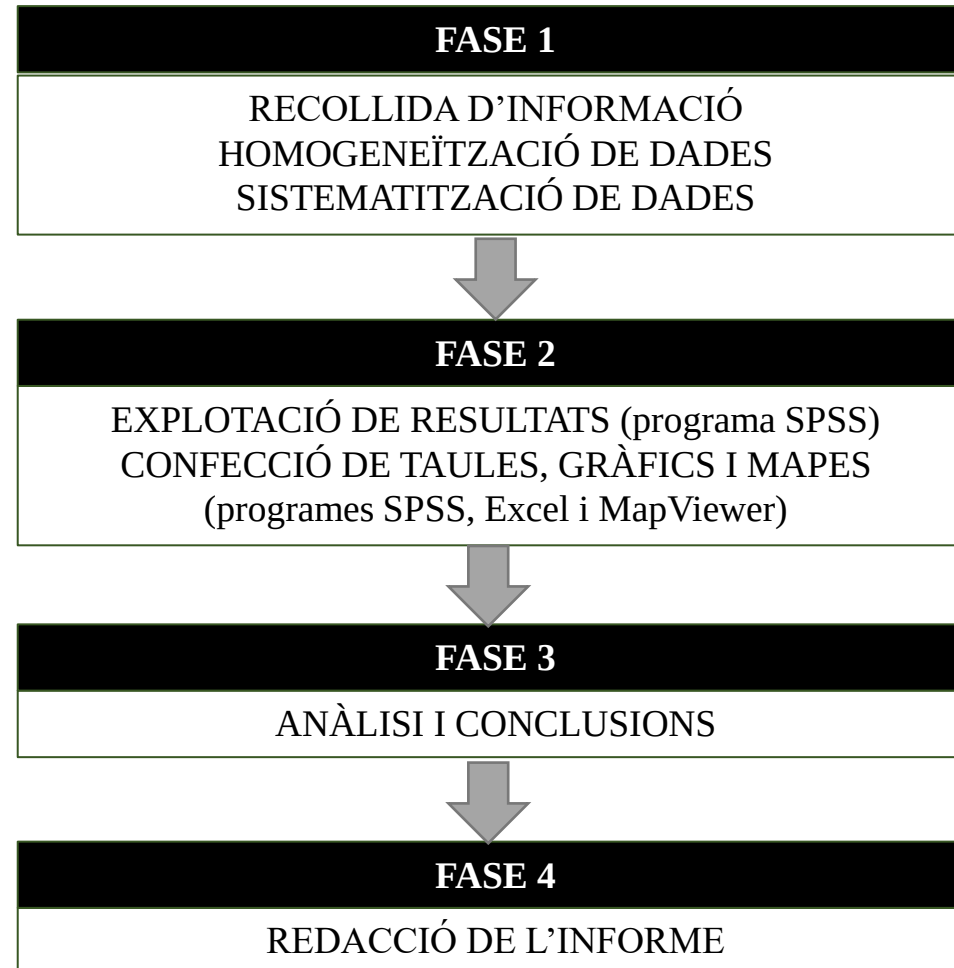
acimc

associació catalana
d'interprets
de música clàssica

La situació de la música clàssica a Catalunya. 2021

METODOLOGIA

acimc

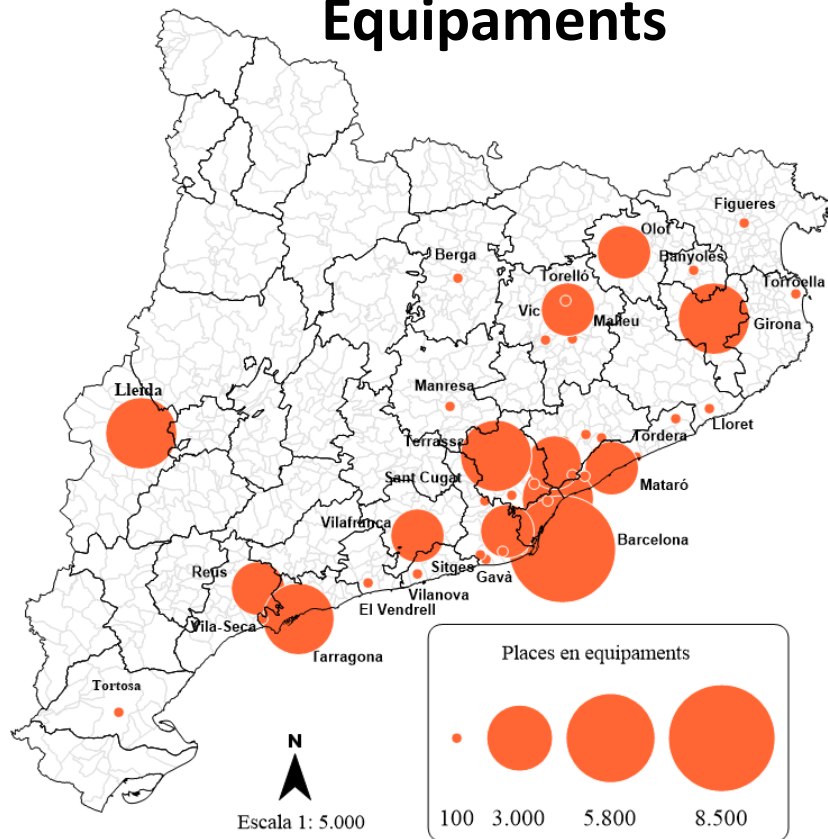
associació catalana
d'interprets
de música clàssica

La situació de la música clàssica a Catalunya. 2021

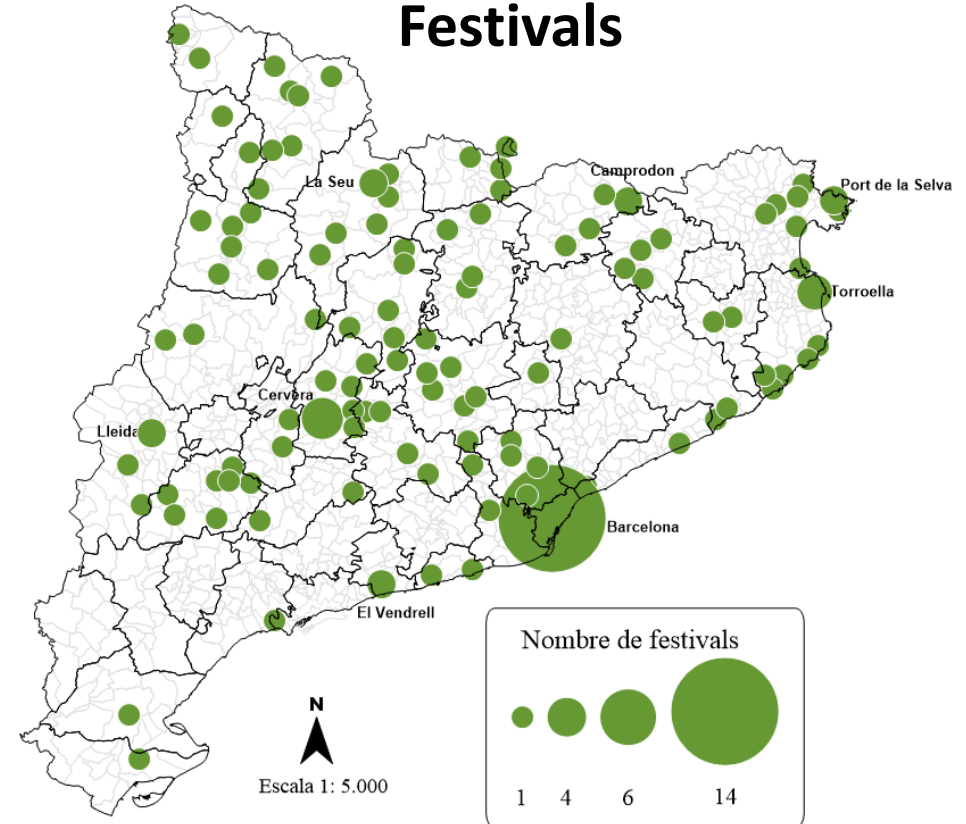

UNA PRESÈNCIA DESEQUILIBRADA EN EL TERRITORI

Equipaments

Festivals

- 50 municipis (5,3%)
- 7 de cada 10 estan a Barcelona província i 0,6 a Lleida

- 114 municipis (12,6%)
- 137 festivals: 40,1% a la província de Lleida, 29,9% a la de Barcelona, 24,8% a la de Girona i 5,1% a la de Tarragona

acimc

associació catalana
d'interprets
de música clàssica

La situació de la música clàssica a Catalunya. 2021

RESCUE

PRINCIPALS RESULTATS: CONCERTS, COMPOSITORS I INTÈRPRETS

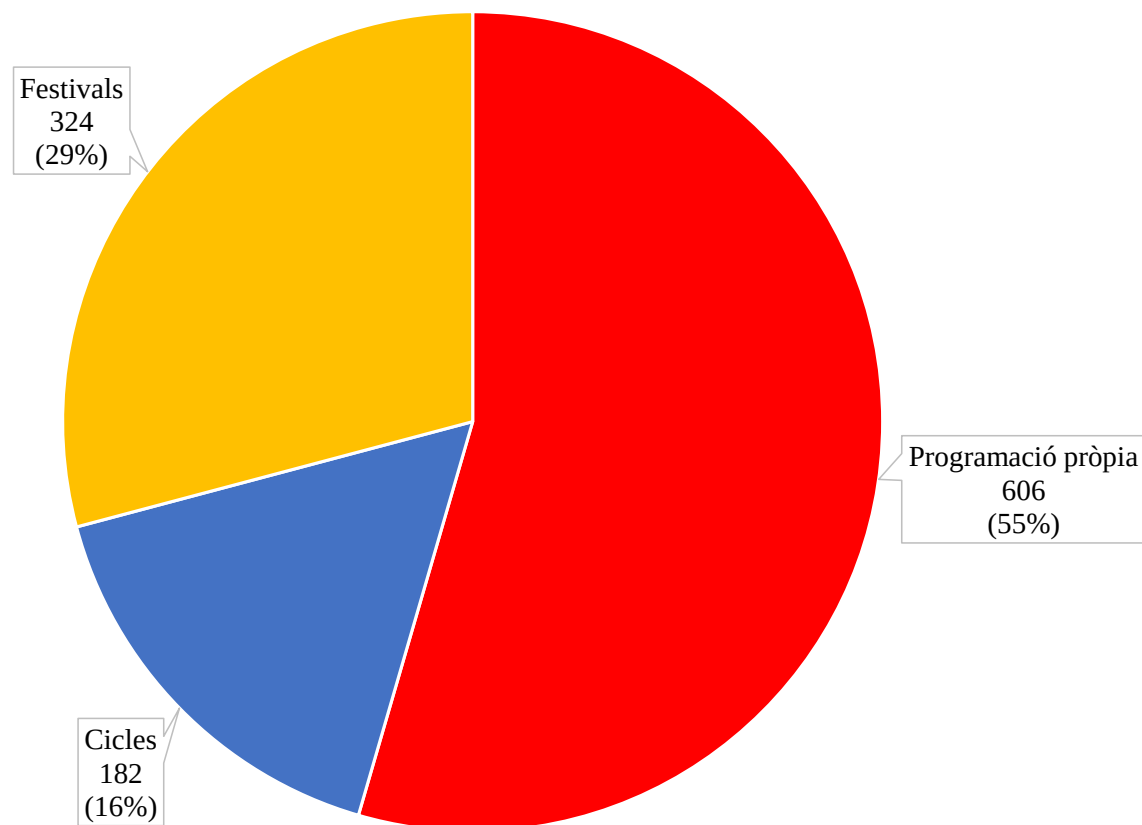

IMPORTÀNCIA DE LA PROGRAMACIÓ PRÒPIA, ELS CICLES I ELS FESTIVALS

Concerts segons modalitat

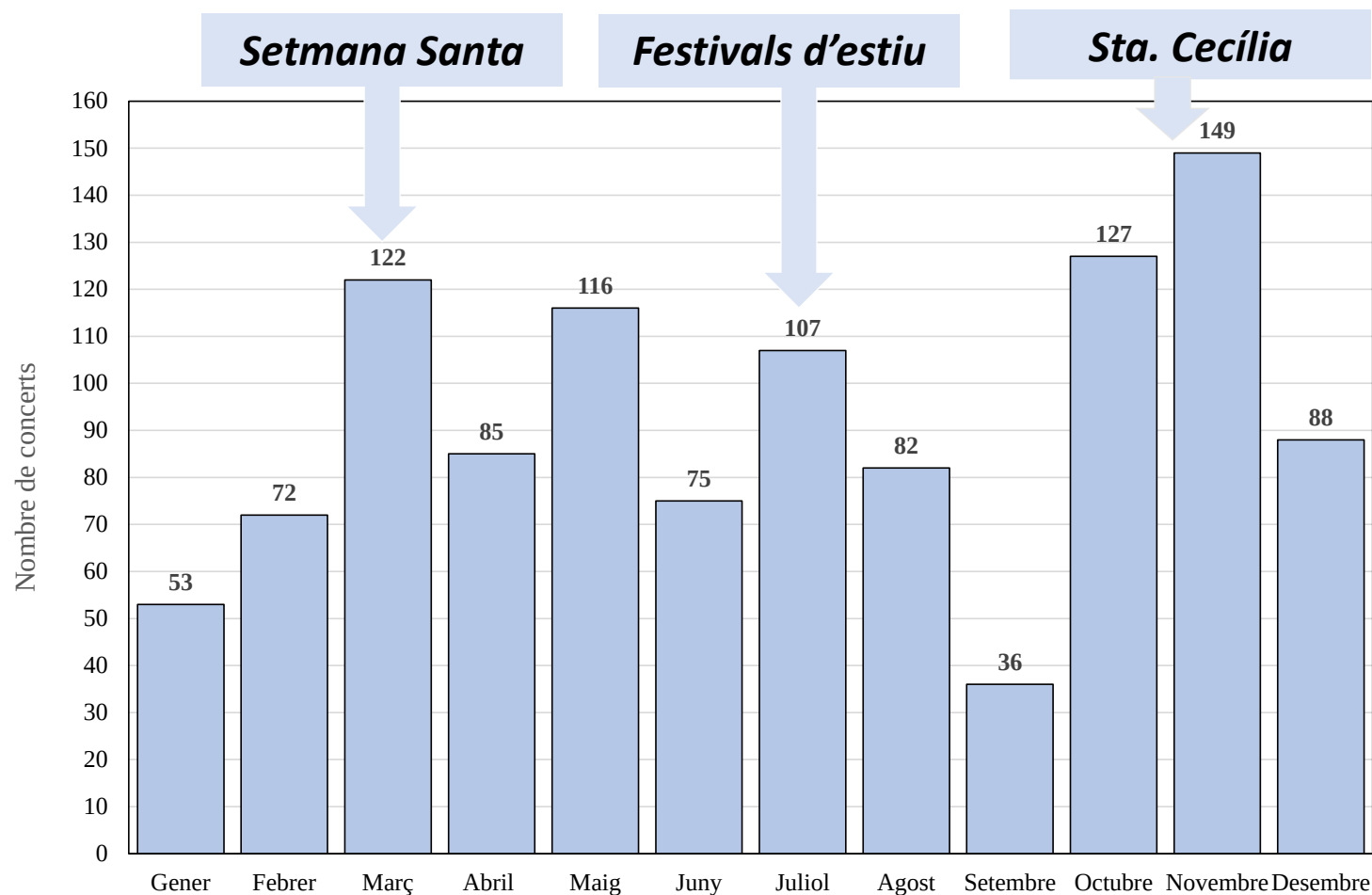
Modalitat	Núm.	%
Programació pròpia	606	54,5
Cicles (producció no pròpia)	182	16,4
Festivals	324	29,1
Total	1.112	100,00

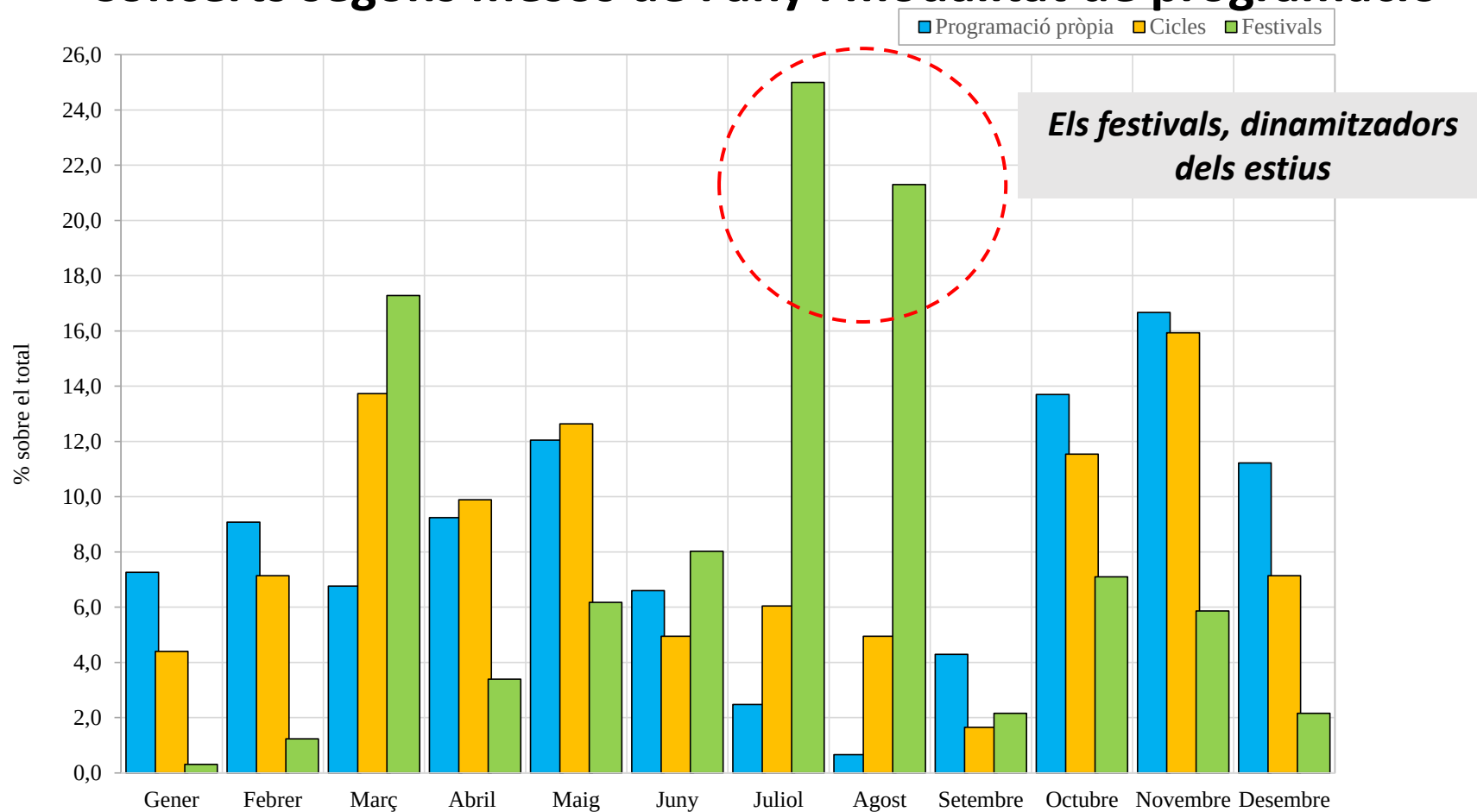
ESTACIONALITAT DELS CONCERTS ARREU DE CATALUNYA

Concerts segons mesos de l'any

ESTACIONALITAT PER MODALITAT DE PROGRAMACIÓ

Concerts segons mesos de l'any i modalitat de programació

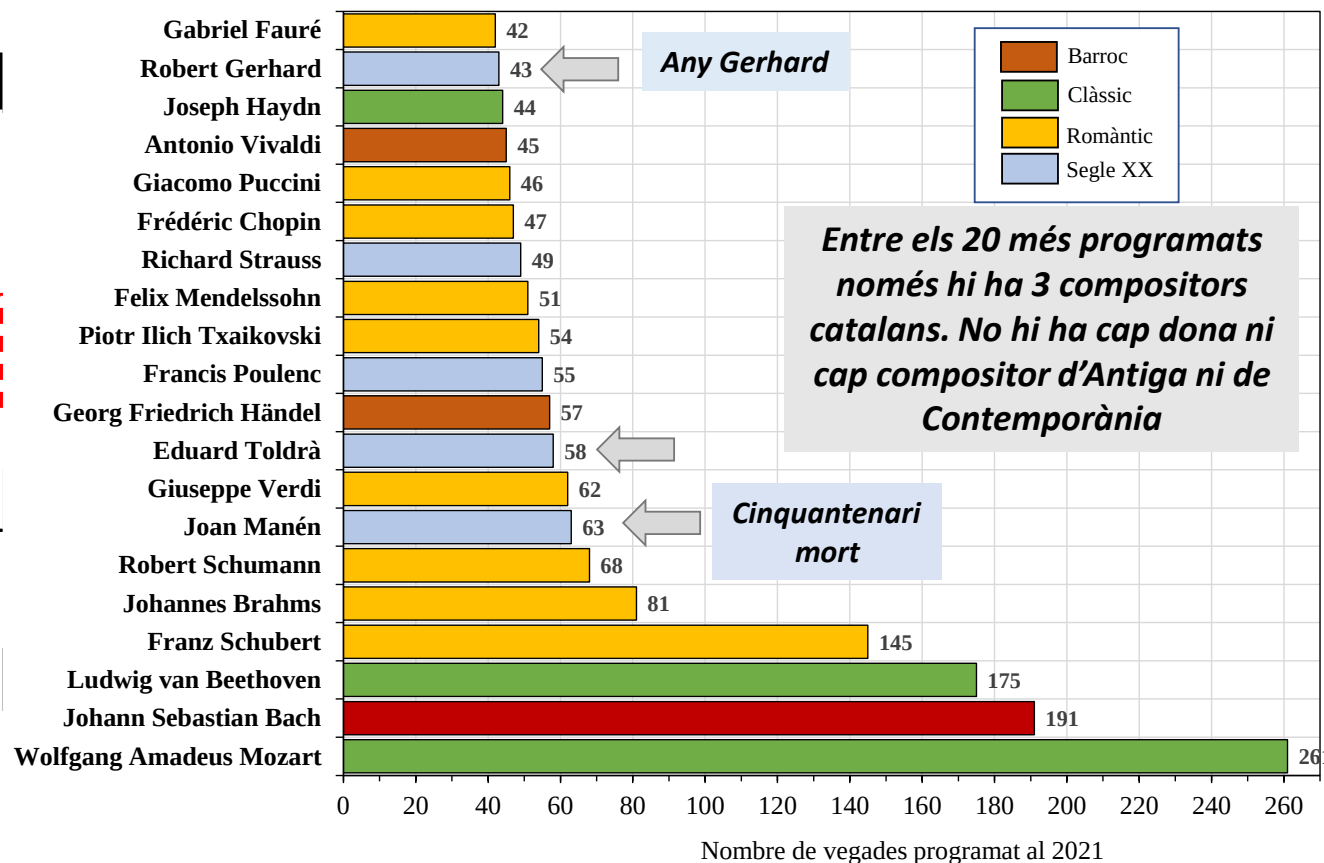

COMPOSITORS MÉS PROGRAMATS

Programacions segons període del compositor

Període	Total	%	% dades
Antiga	258	5,8	5,9
Barroca	716	16,1	16,5
Clàssica	573	12,9	13,2
Romàntica	1.093	24,6	25,1
Segle XX	1.199	26,9	27,6
Contemporània	512	11,5	11,8
Total	4.351	97,8	100
Sense informació	47	1,1	--
Anònim	51	1,1	--
Total	4.449	100	--

Compositors més programats

COMPOSITORS MÉS PROGRAMATS PER PERÍODES

Compositors més programats - ANTIGA

Ordre	Compositor	Núm. programacions	%	% Acumulat	Català	Dones
1	Josquin des Prés	27	10,5	10,5		
2	Antonio de Cabezón	10	3,9	14,3		
3	Giovanni Pierluigi da Palestrina	10	3,9	18,2		
4	Orlando di Lasso	10	3,9	22,1		
5	Diego Ortiz	8	3,1	25,2		
6	Jacopo da Bologna	8	3,1	28,3		
7	Tarquinio Merula	8	3,1	31,4		
8	Cipriano de Rore	7	2,7	34,1		
9	Claude Gervais	7	2,7	36,8		
10	Francisco Guerrero	6	2,3	39,1		

Compositors més programats - BARROCA

Ordre	Compositor	Núm. programacions	%	% Acumulat	Català	Dones
1	Johann Sebastian Bach	191	26,7	26,7		
2	Georg Friedrich Händel	57	8,0	34,6		
3	Antonio Vivaldi	45	6,3	40,9		
4	Claudio Monteverdi	36	5,0	45,9		
5	Henry Purcell	29	4,1	50,0		
6	Giovanni Battista Pergolesi	15	2,1	52,1		
7	Jean-Philippe Rameau	14	2,0	54,1		
8	Girolamo Frescobaldi	11	1,5	55,6		
9	Joan Baptista Cabanilles	11	1,5	57,1		
10	François Couperin	10	1,4	58,5		

COMPOSITORS MÉS PROGRAMATS PER PERÍODES

Compositors més programats - CLÀSSICA

Ordre	Compositor	Núm. programacions	%	% Acumulat	Català	Dones
1	Wolfgang Amadeus Mozart	261	45,5	45,5		
2	Ludwig van Beethoven	175	30,5	76,1		
3	Joseph Haydn	44	7,7	83,8		
4	Luigi Boccherini	21	3,7	87,4		
5	Christoph Willibald Gluck	8	1,4	88,8		
6	Narcís Casanoves	7	1,2	90,1	Català	
7	Anselm Viola	5	0,9	90,9	Català	
8	Carl Philipp Emanuel Bach	5	0,9	91,8		
9	Carles Baguer	4	0,7	92,5	Català	
10	Jacques Morel	3	0,5	93,0		

Compositors més programats - ROMÀNTICA

Ordre	Compositor	Núm. programacions	%	% Acumulat	Català	Dones
1	Franz Schubert	145	13,3	13,3		
2	Johannes Brahms	81	7,4	20,7		
3	Robert Schumann	68	6,2	26,9		
4	Giuseppe Verdi	62	5,7	32,6		
5	Piotr Ilich Txaiovski	54	4,9	37,5		
6	Felix Mendelssohn	51	4,7	42,2		
7	Frédéric Chopin	47	4,3	46,5		
8	Giacomo Puccini	46	4,2	50,7		
9	Hugo Wolf	42	3,8	54,5		
10	Gabriel Fauré	42	3,8	58,4		

COMPOSITORS MÉS PROGRAMATS PER PERÍODES

Compositors més programats – SEGLE XX

Ordre	Compositor	Núm. programacions	%	% Acumulat	Català	Dones
1	Joan Manén	63	5,3	5,3	Català	
2	Eduard Toldrà	58	4,8	10,1	Català	
3	Francis Poulenc	55	4,6	14,7		
4	Richard Strauss	49	4,1	18,8		
5	Robert Gerhard	43	3,6	22,4	Català	
6	Claude Debussy	41	3,4	25,8		
7	Maurice Ravel	40	3,3	29,1		
8	Antonín Dvořák	35	2,9	32,0		
9	Astor Piazzolla	32	2,7	34,7		
10	Dimitri Xostacóvitx	27	2,3	36,9		

Compositors més programats - CONTEMPORÀNIA

Ordre	Compositor	Núm. programacions	%	% Acumulat	Català	Dones
1	Albert Guinovart	17	3,3	3,3	Català	
2	Bernat Vivancos	13	2,5	5,9	Català	
3	Joan Magrané	9	1,8	7,6	Català	
4	Walfrido Domínguez	9	1,8	9,4		
5	Kaija Saariaho	8	1,6	10,9		Dona
6	Marc Timón	8	1,6	12,5	Català	
7	Miquel Ortega	8	1,6	14,1	Català	
8	Arvo Pärt	7	1,4	15,4		
9	Franco Cesarini	7	1,4	16,8		
10	Cassandra Miller	6	1,2	18,0		Dona

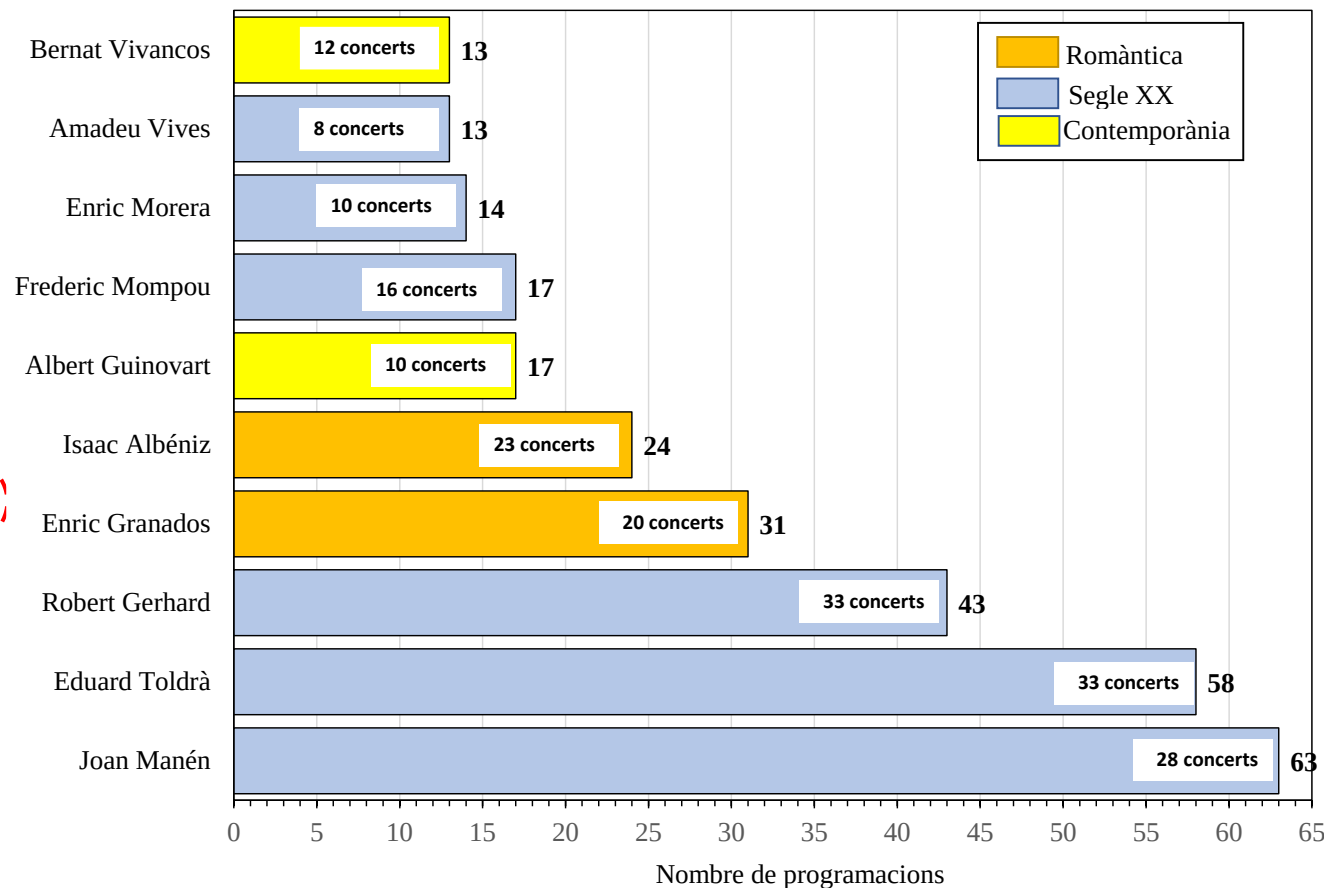
COMPOSITORS CATALANS: POCS I COETANIS

Compositors catalans programats segons període

Període històric	Total			% catalans sobre total	
	Programacions	Compositors	Concerts	Programacions	Compositors
Antiga	13	5	8	2,0	3,1
Barroca	23	8	23	3,5	5,0
Clàssica	23	8	20	3,5	5,0
Romàntica	64	5	52	9,7	3,1
Segle XX	337	48	230	51,2	30,0
Contemporània	198	86	171	30,1	53,8
Total	658	160	504	15,1	19,3

On queda el patrimoni català?

Compositors catalans més programats

LES COMPOSITORES: MANIFESTACIÓ D'UN CANVI GENERACIONAL

Presència de les compositores programades

- 71 compositores	- 8,6% del total de compositors
	- 3,9% del total d'obres

Presència de dones per períodes

Període històric	Total Compositores	% sobre total dones	% sobre total compositors
Antiga	0	0,0	0,0
Barroca	8	11,3	6,2
Clàssica	3	4,2	7,9
Romàntica	10	14,1	10,8
Segle XX	20	28,2	8,8
Contemporània	30	42,3	11,4
Total	71	100,0	8,6

Compositores més programades

Ordre	Compositora	Període	Núm.	%
1	Clara Wieck	Romàntica	12	7,1
2	Pauline Viardot-García	Romàntica	10	6,0
3	Barbara Strozzi	Barroca	9	5,4
4	Alma Mahler	Romàntica	8	4,8
5	Kaija Saariaho	Contemporània	8	4,8
6	Fanny Hensel	Romàntica	7	4,2
7	Cassandra Miller	Contemporània	6	3,6
8	Cécile Chaminade	Segle XX	6	3,6
9	Elisabeth Jacquet de la Guerre	Barroca	5	3,0
10	Maria Luisa Anido	Segle XX	5	3,0
11	Sofiya Gubaidúlina	Segle XX	5	3,0

COMPOSITORES CATALANES: UN 0,5 % DEL TOTAL DE PROGRAMACIONS

Compositores catalanes programades

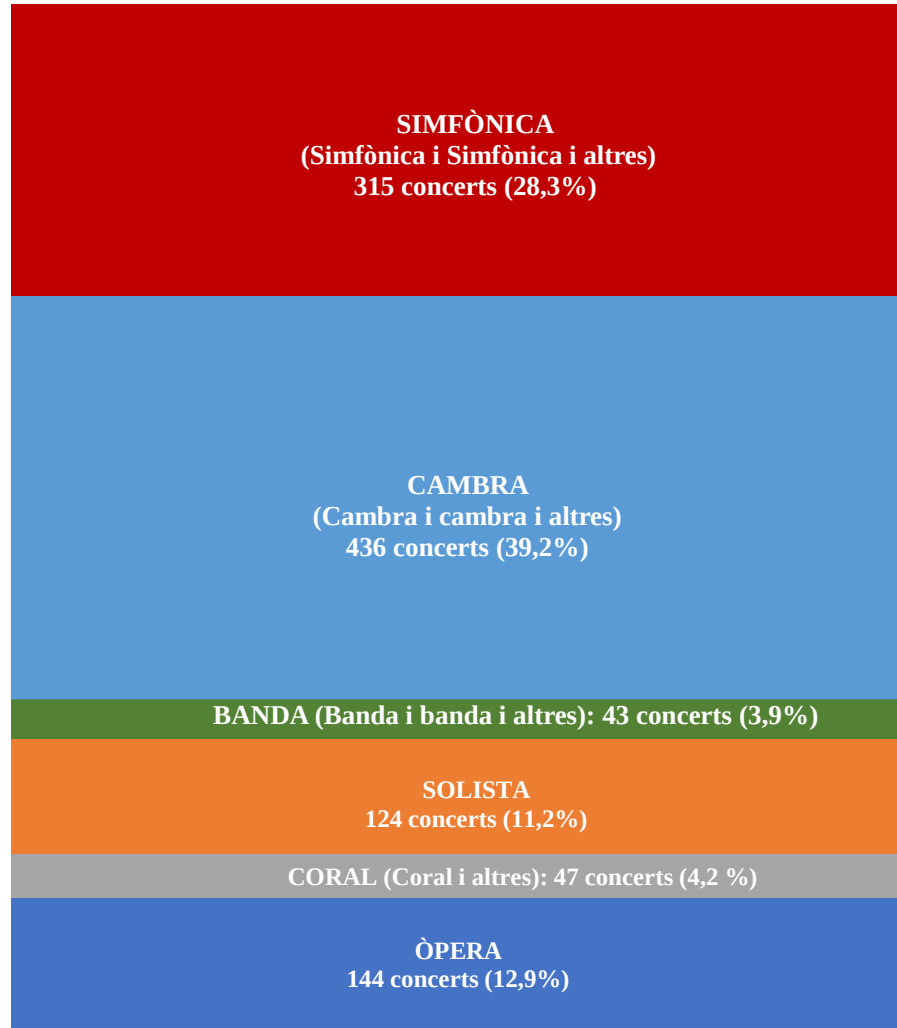
Ordre	Compositora	Període	Núm.	%
1	Mariona Vila	Contemporània	4	17,4
2	Núria Giménez Comas	Contemporània	3	13,0
3	Maria Rosa Ribas	Contemporània	3	13,0
4	Glòria Villanueva	Contemporània	3	13,0
5	Sira Hernández	Contemporània	1	4,3
6	Monika Lao	Contemporània	1	4,3
7	Marian Márquez	Contemporània	1	4,3
8	Maria Teresa Roig	Contemporània	1	4,3
9	Isabel Güell	Segle XX	1	4,3
10	Cruz López de Rego	Contemporània	1	4,3
11	Carlota Baldrís	Contemporània	1	4,3
12	Anna Cazurra	Contemporània	1	4,3
13	Anna Bofill Levi	Contemporània	1	4,3
14	Anna Andreu	Contemporània	1	4,3
Total programacions			23	100,0

Presència de les compositores catalanes en les programacions

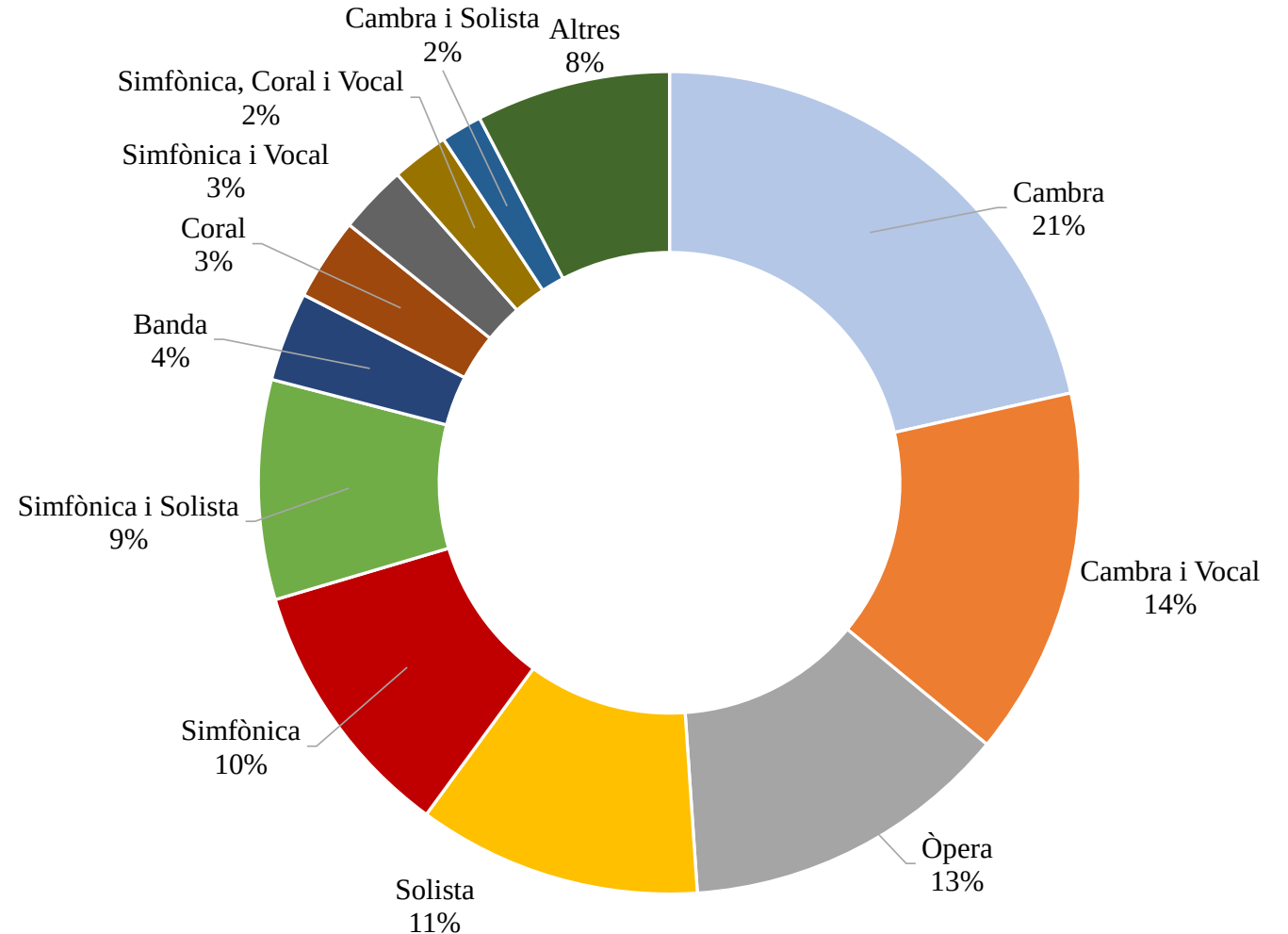
- 0,5% del total de programacions
- 1,7% del total de compositors
- 8,8% del total de compositors catalans
- 2,1% del total de programacions dels compositors catalans

Concerts segons formacions agrupades

Concerts segons formacions desagregades

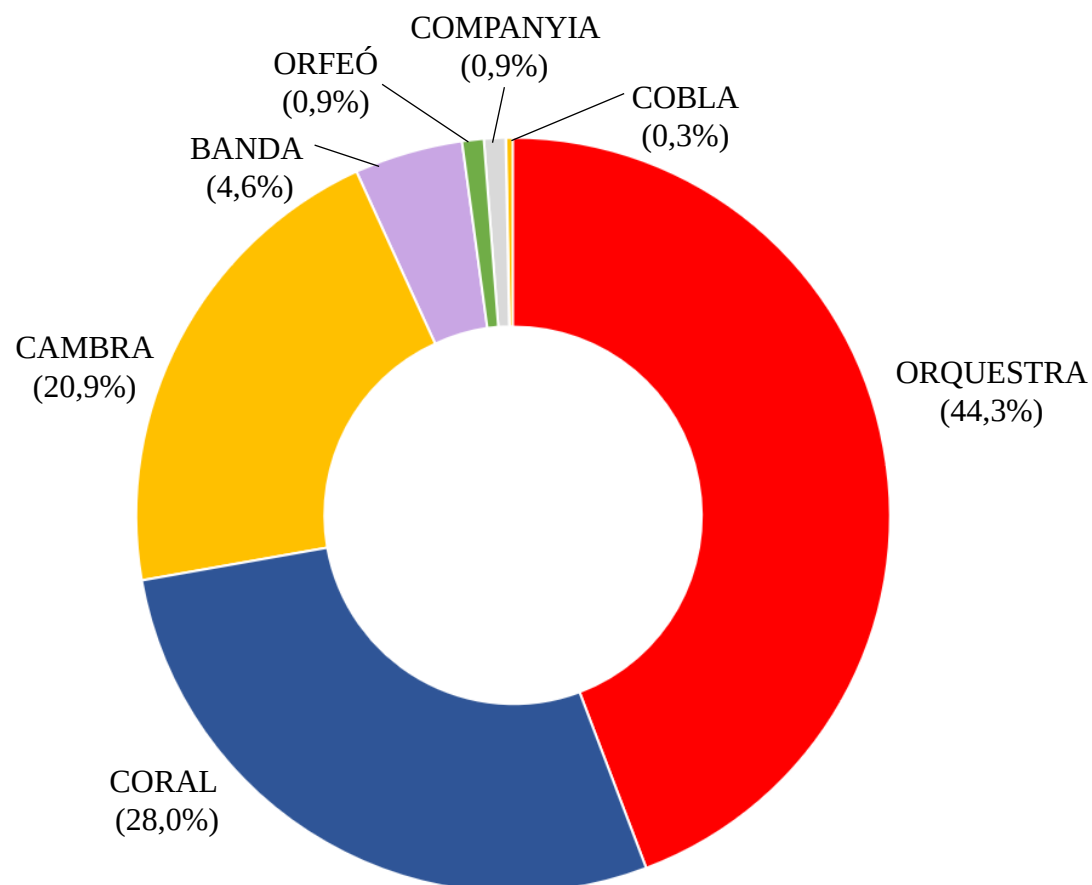

ACTUACIONS D'INTÈRPRETS I FORMACIONS

Actuacions d'intèrprets i formacions segons modalitat

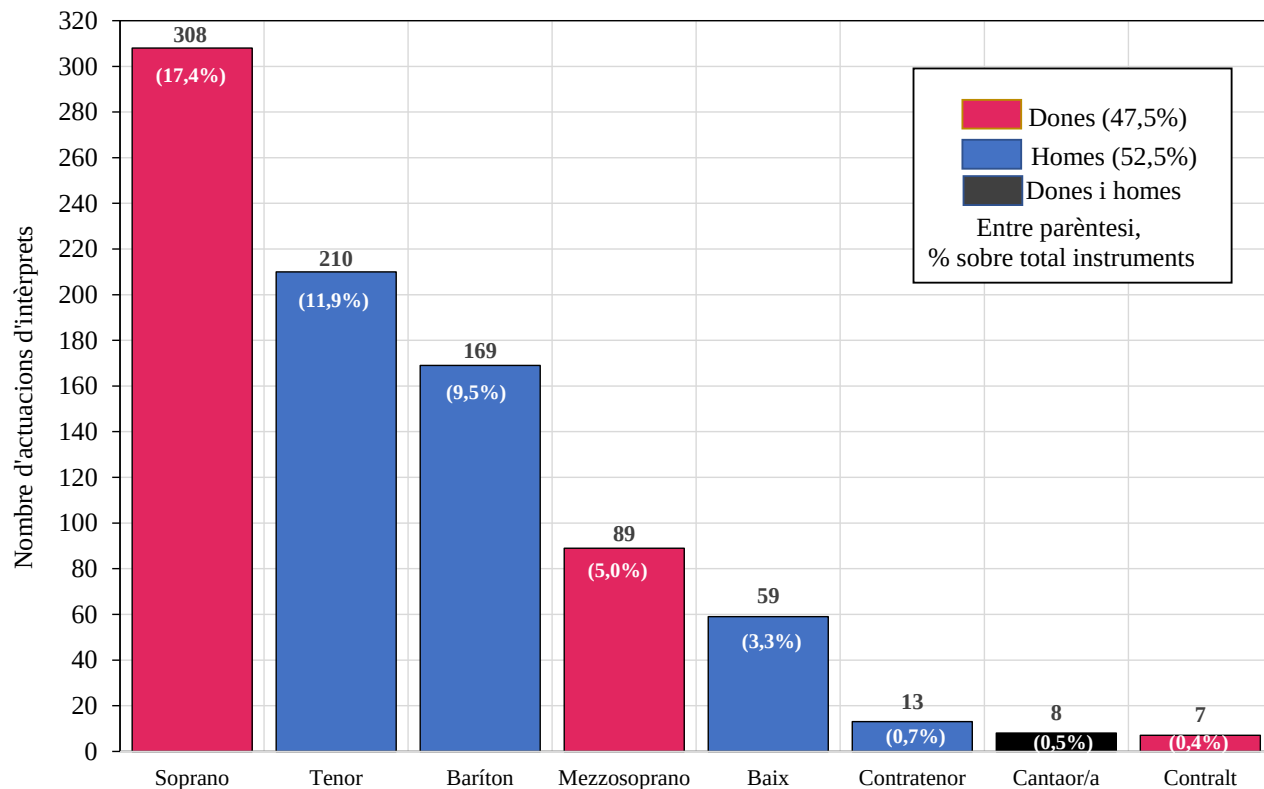
Modalitat	Núm.	% total categoria	% total actuacions
Veu	863	48,9	31,6
Teclat	425	24,1	15,6
Corda	328	18,6	12,0
Vent	123	7,0	4,5
Percussió	25	1,4	0,9
Total instruments	1.764	100,0	64,5
Orquestra	429	44,3	15,7
Coral	271	28,0	9,9
Cambra	203	20,9	7,4
Banda	45	4,6	1,6
Companyia	9	0,9	0,3
Orfeó	9	0,9	0,3
Cobla	3	0,3	0,1
Total formacions	969	100,0	35,5
Total	2.733		100,0

% actuacions de formacions segons modalitat

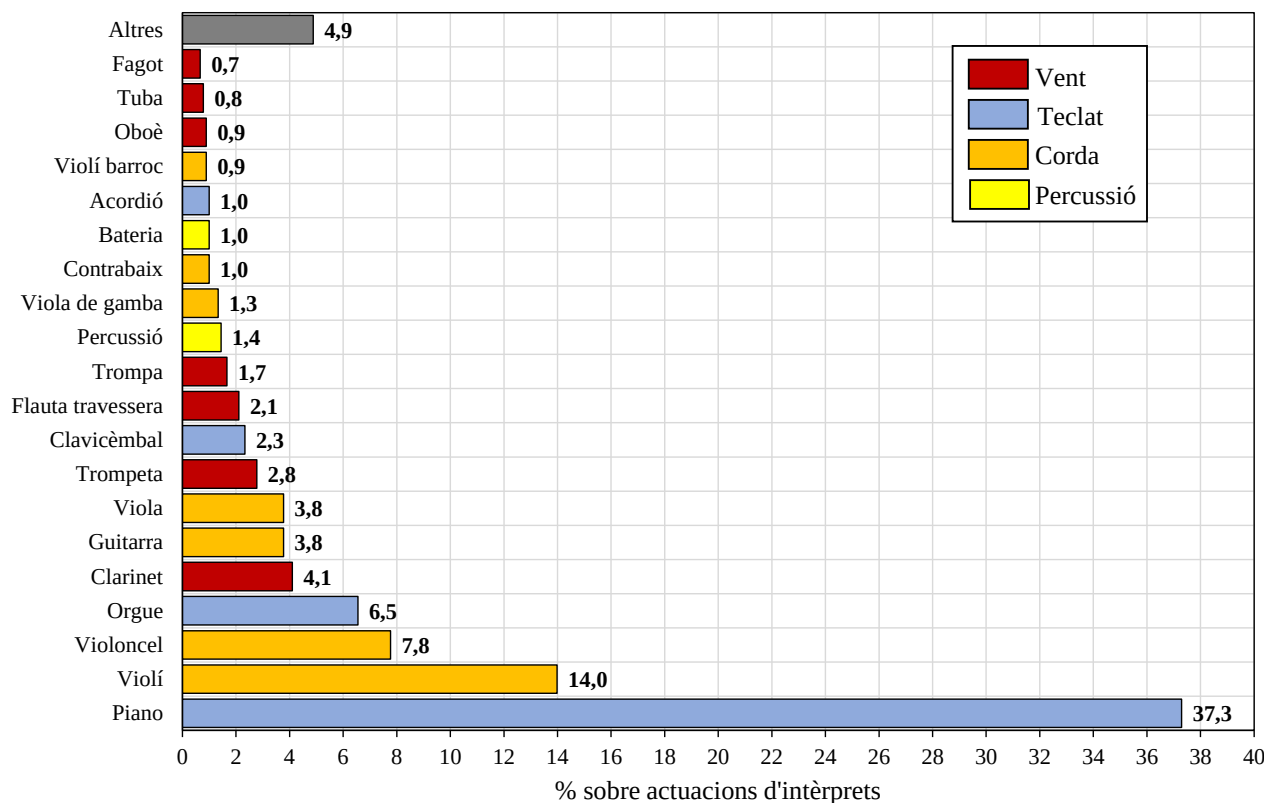

ACTUACIONS D'INTÈRPRETS

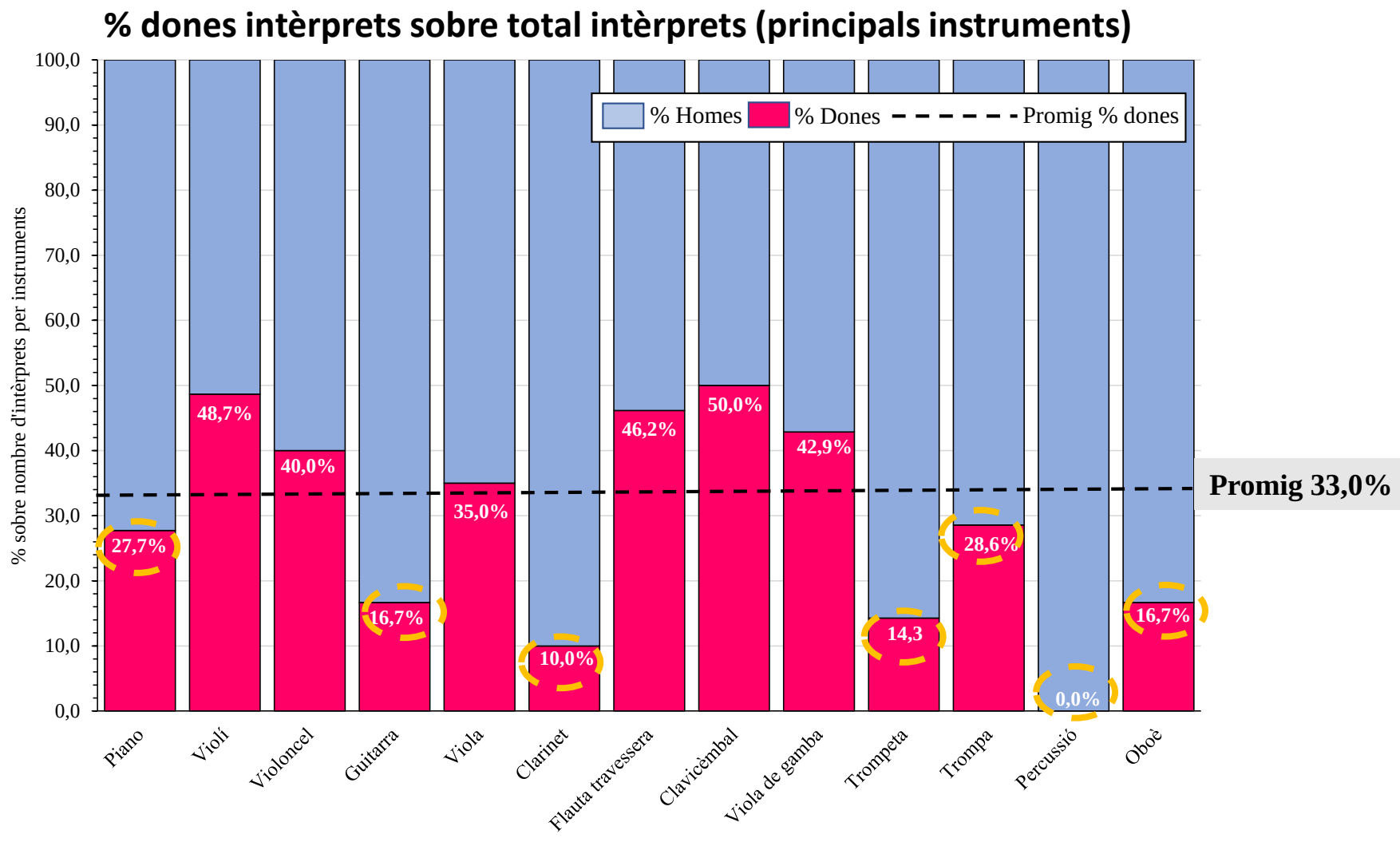
Actuacions d'intèrprets vocals segons la tessitura

% actuacions d'intèrprets segons instrument no vocal

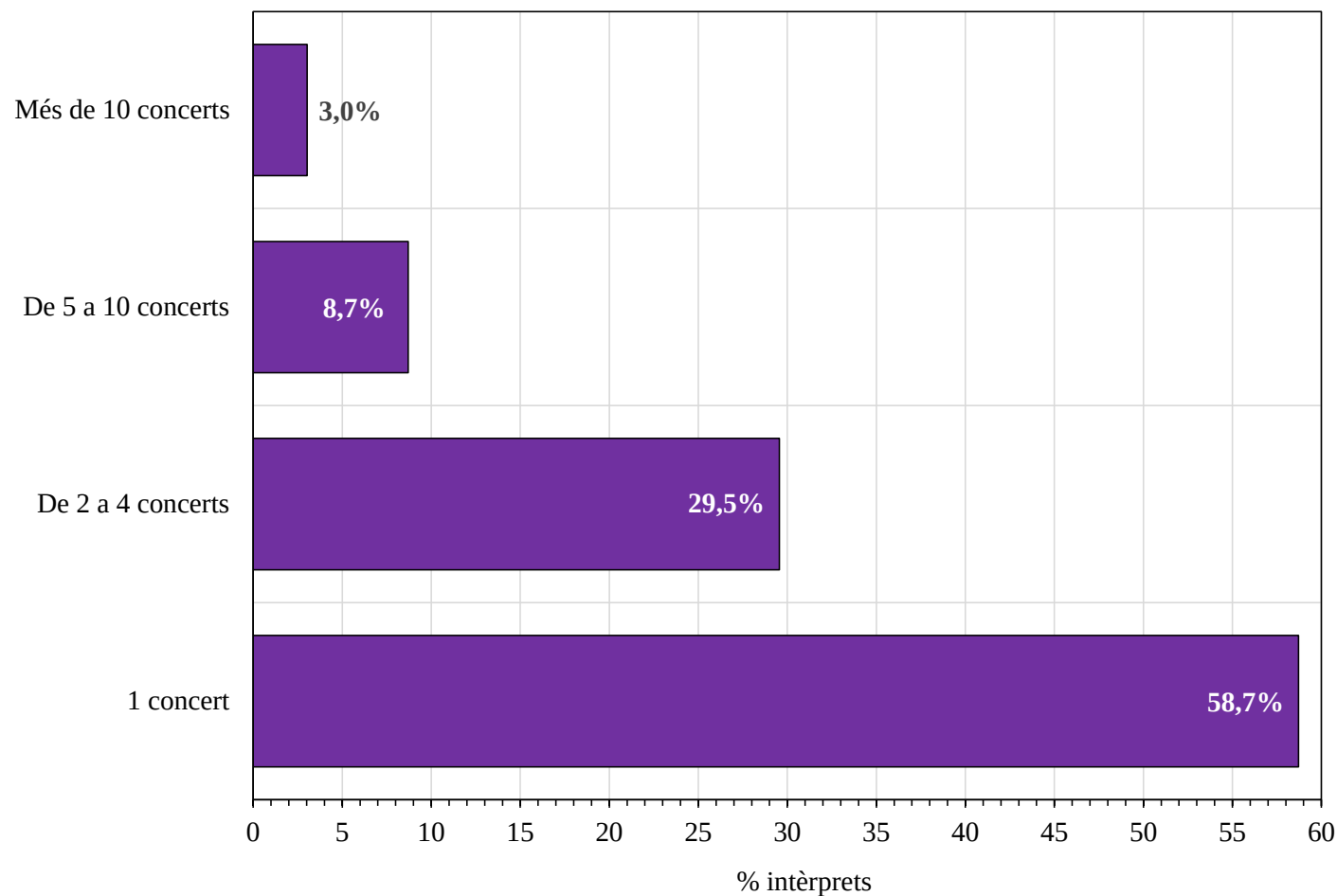
UN TERÇ DELS INTÈRPRETS SÓN DONES

MOLTS INTÈRPRETS I FORMACIONS AMB POQUES ACTUACIONS

Intèrprets i formacions segons nombre de concerts

Nombre de concerts	Núm. intèrprets	%
Més de 10 concerts	31	3,0
De 5 a 10 concerts	89	8,7
De 2 a 4 concerts	302	29,5
1 concert	600	58,7
Total	1.022	100,0

acimc

associació catalana
d'interprets
de música clàssica

La situació de la música clàssica a Catalunya. 2021

RESCUE

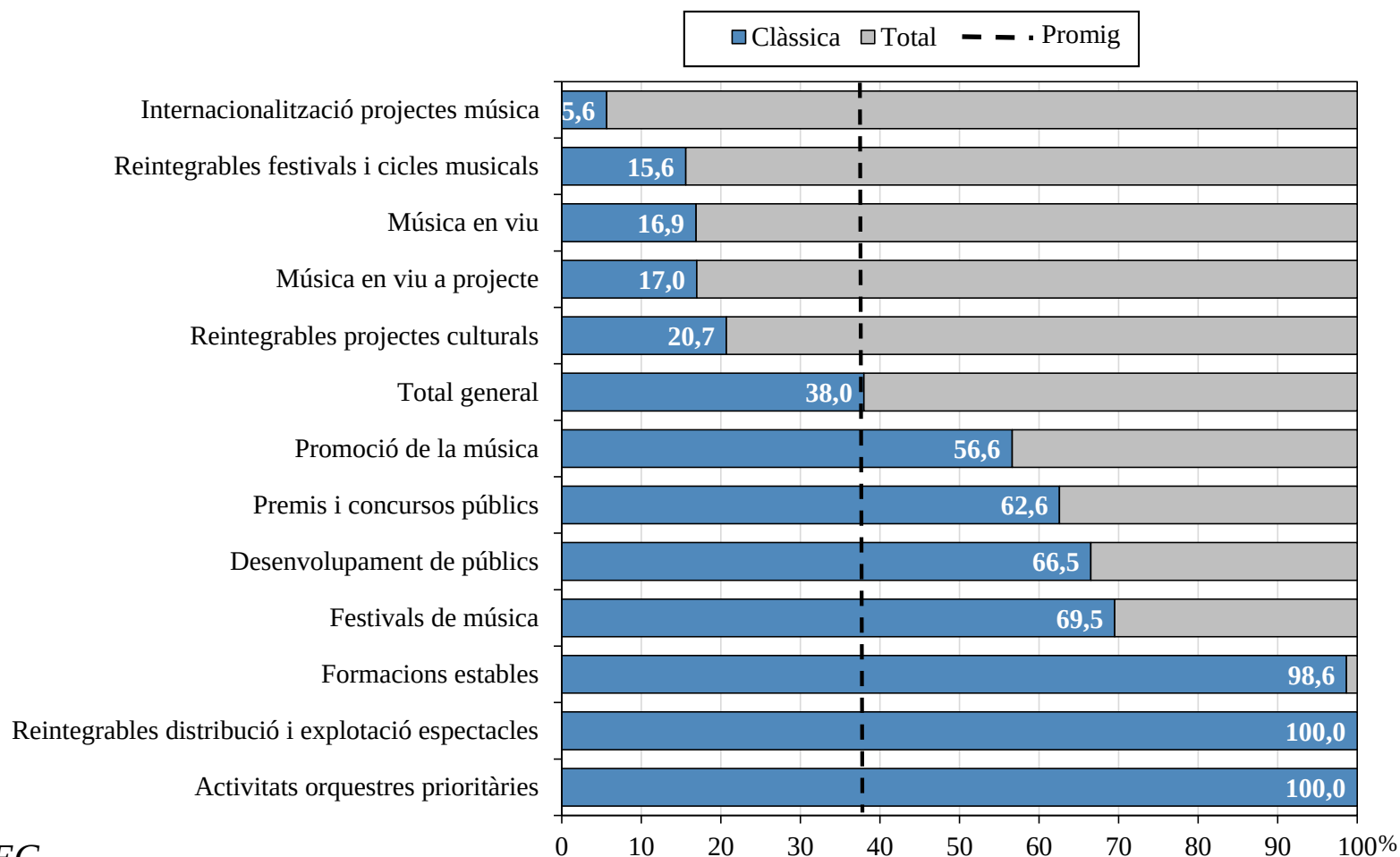
DADES ECONÒMIQUES: AJUTS I SUBVENCIONS

SUBVENCIONS ICEC

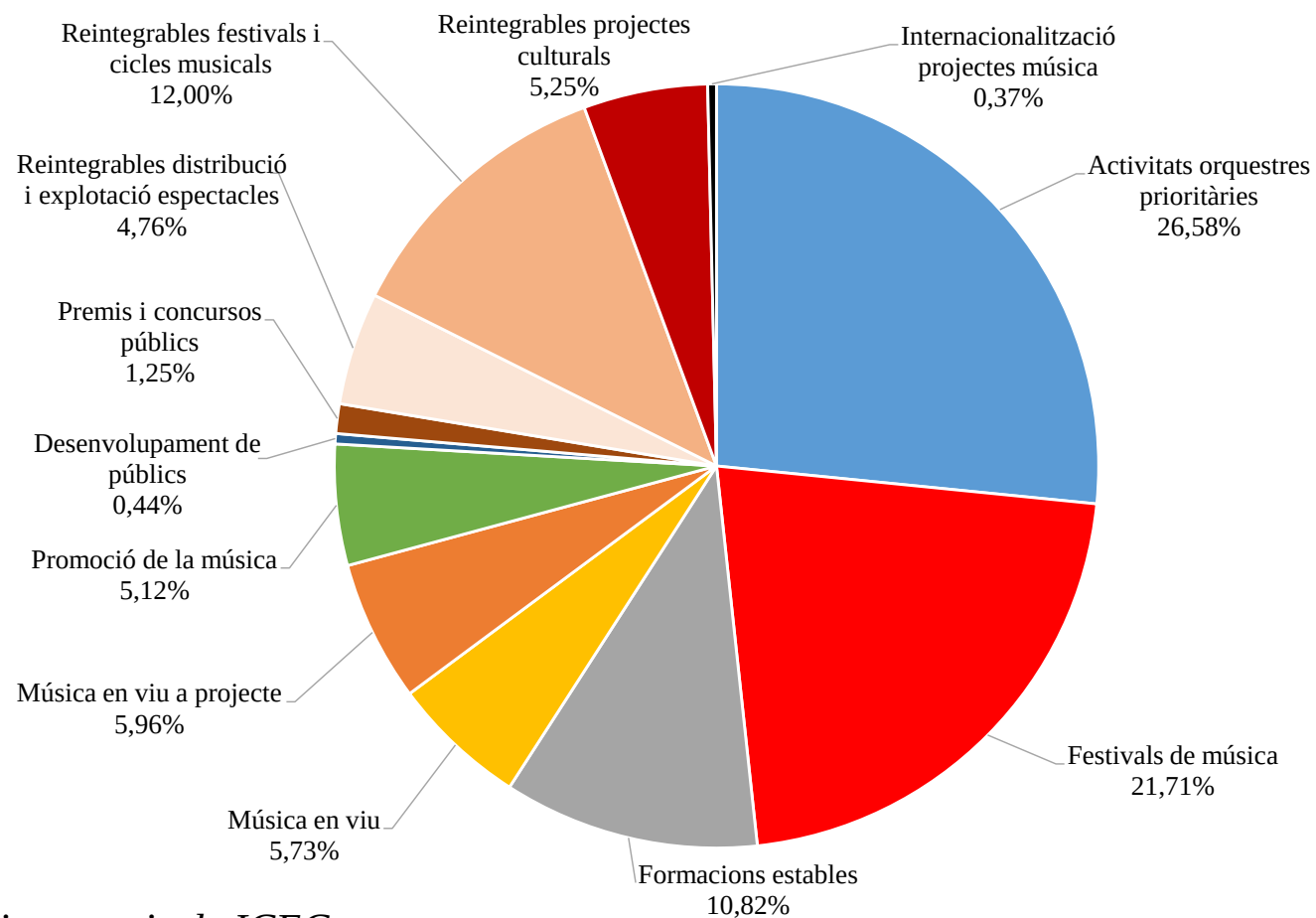
- » 75 entitats (121 ajuts)
- » 3,7 milions d'€
- » 38,0% del total de Música adreçat a Clàssica
- » 28% de les entitats rep més d'un ajut

Proporció d'ajuts ICEC destinats a Música Clàssica sobre el total destinat a Música

SUBVENCIONS ICEC

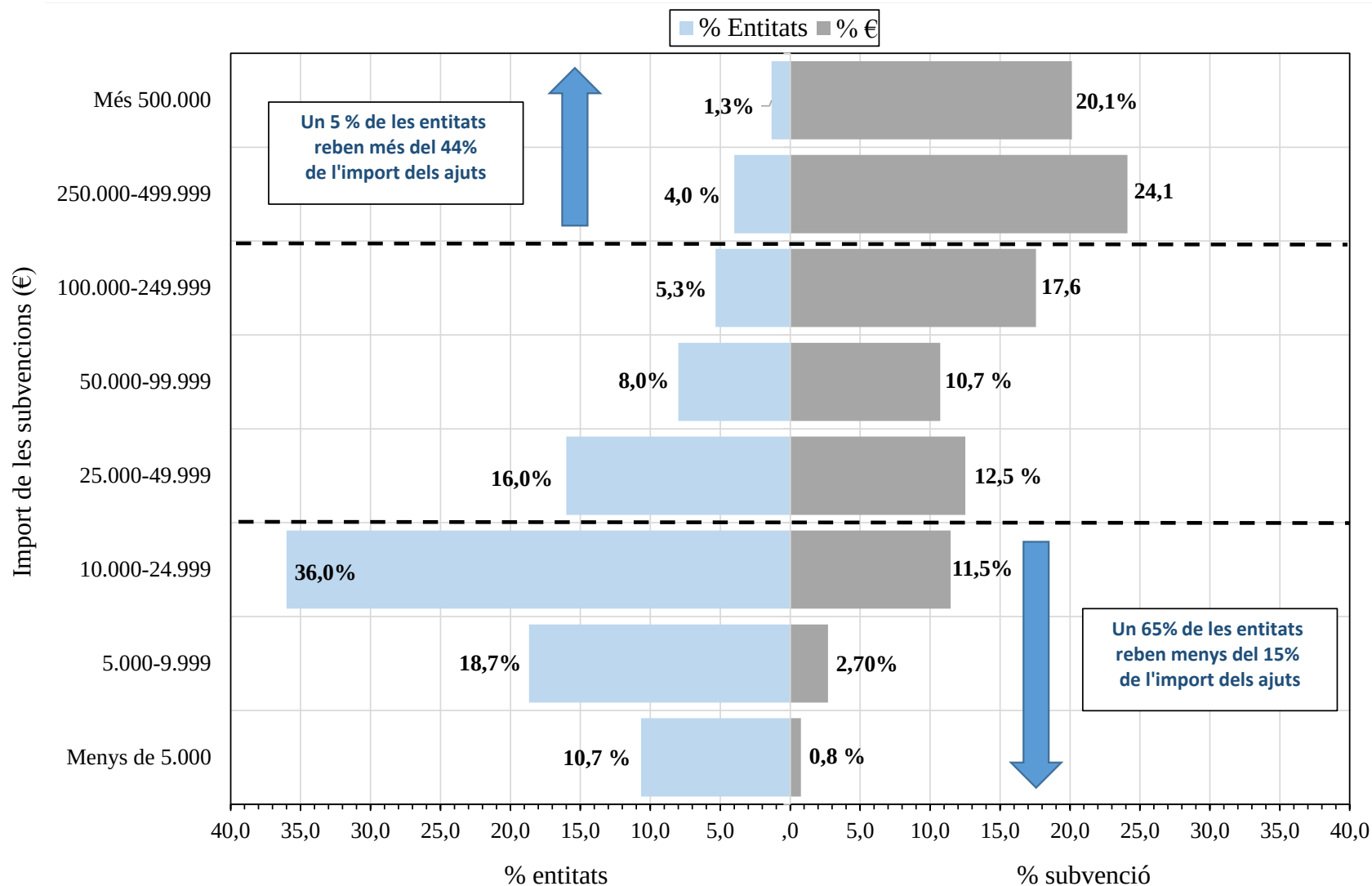
Distribució de les subvencions de l'Institut Català de les Empreses Culturals (ICEC) - Divisió Música Clàssica

SUBVENCIONS ICEC

1 única entitat rep el 20,1% del pressupost total i les 5 primeres el 49,6%

Entitats segons import rebut subvencions rebudes

SUBVENCIONS PROGRAMA.CAT (DG i Diputacions)

Entitats segons subvencions rebudes

Concepte	Total Música	Total Clàssica
Total ajuts	886	121
Total entitats/formacions	369	62
Import caixet	4.107.853,4	657.108,0
Import ajut DG	843.128,4	143.910,7
Import ajut Diputació	385.671,7	71.786,5
Suport total	1.228.799,9	215.697,2
% subvenció	29,9	32,8
Import màxim	4.453,1	4.453,1
Import mínim	75,9	315,0
Caixet màxim	30.250,0	18.755,0
Caixet mínim	330,0	825,0
Caixet mig	4.636,0	5.430,6

% REBUT PER LA CLÀSSICA SOBRE TOTAL AJUTS MÚSICA

% AJUTS	16,80
% ENTITATS/FORMACIONS	16,00
Import ajut DG	17,07
Import ajut Diputació	18,61
Suport total	17,55

Tipologia	Import (€)	%
ESPECTACLES I AGRUPACIONS	100.671,15	2,7
FORMACIÓ I CURSOS	115.409,05	3,1
PREMIS I CONCURSOS	46.762,89	1,3
CORALS, CORS I ORFEONS	84.443,64	2,3
ORQUESTRES	1.238.310,23	33,2
PROGRAMACIÓ TEMPORADES	321.138,76	8,6
PROGRAMACIÓ - CICLES	765.076,98	20,5
PROGRAMACIÓ - FESTIVALS	966.673,17	25,9
PROGRAMACIÓ - ALTRES	90.293,77	2,4
TOTAL	3.728.779,64	100,0

acimc

associació catalana
d'interpres
de música clàssica

La situació de la música clàssica a Catalunya. 2021

CONCLUSIONS

CONCLUSIONS

1) Reduir les dificultats de trobar informació

- Gran dispersió de procedència de la informació (equipaments, associacions, empreses, federacions...)
- Dificultats per accedir a certes dades (assistents, dades econòmiques, repertori, etc.)
- No s'ha pogut recuperar el repertori d'un 15,2% dels concerts

- ✓ Enfortir la recollida de dades amb un **portal centralitzat**
- ✓ Crear línies d'**ajuts per presència a Internet** i per estratègies de comunicació

CONCLUSIONS

2) Facilitar l'accés a la clàssica a un públic més ampli

- Municipis amb equipaments de titularitat pública que hagin acollit programació de clàssica (només 50 dels 947 que té Catalunya)
- Reduïda presència de clàssica a festivals no especialitzats (només 6 concerts en 7 festivals)

- ✓ Incloure la clàssica en **equipaments inventariats on aquesta no té presència** a les seves programacions
- ✓ Eixamplar el llistat oficial d'equipaments donant cabuda a **sales alternatives o de petit format fora del circuit estàndard** (com espais religiosos, biblioteques, centres docents, etc.)
- ✓ Ampliar la programació de clàssica en **festivals no especialitzats**

CONCLUSIONS

3) Afavorir la descentralització

- Ajuts a festivals (26,0%) i a programació estable (6,0%)
- Clàssica al Programa.cat (16,8%)
- Només el 5,1% de festivals a Tarragona i el 0,6% d'equipaments a Lleida

- ✓ Destinar més **ajuts a programació estable** en relació als que reben els festivals (centralització estacional)
- ✓ **Fomentar l'oferta musical** regular més enllà de la gran Barcelona, especialment a les províncies de **Tarragona i Lleida**

CONCLUSIONS

4) Corregir el biaix de gènere

- Només un 1,7% de compositores catalanes i un 0,5% d'obres
- Només un 8,6% de compositores i el 3,9% d'obres
- Màxim percentatge: compositores actuals (11,4%)
- Percentatge intèrprets (47,5% veu; 33% altres instruments)

✓ Impulsar **polítiques de rectificació**, especialment en autoria (foment, accés i normalització)

CONCLUSIONS

5) Apostar per la recerca acadèmica i la difusió del patrimoni català

- Compositors del **segle XX-XXI** programats (134)
- Compositors dels **segles XVI-XIX** (21)
- Compositors **fins el segle XVI** (0)

- ✓ Generar un **projecte sòlid musicològic** de país
- ✓ Dissenyar una estratègia sistèmica per **afavorir la programació del repertori català**

CONCLUSIONS

6) Disminuir la presència testimonial

- **Aparicions úniques:**
 - Compositors: 816 (51,2%)
 - Intèrprets i formacions: 600 (58,7%) [i el 88,2% fa menys de 5 actuacions]
 - Propostes programa.cat: 50 (41,3%)

- ✓ Afavorir la **creació de carreres** concertístiques per mitjà de **circuits** establerts
- ✓ Impulsar una **oficina de desenvolupament artístic**

CONCLUSIONS

7) Corregir el biaix per instrument o formació

- **Presència molt desigual:**

- Formacions: Orquestres simfòniques (44,3%) / Bandes (4,6%)
- Instruments: veu (48,9%) / vent (7,0%), percussió (1,4%)
- Veus: soprano (17,4%) / contralt (0,4%)

✓ Potenciar la diversitat de **formacions i famílies instrumentals poc representades**

CONCLUSIONS

8) Oferir un finançament equitatiu en ajuts i subvencions

- Ajuts a **formacions estables**: 43,8% ICEC; 51,24% Programa.cat
- **Repartiment ajuts ICEC**: 1 entitat rep el 20,1%; 5 el 49,6%; 1/3 el 85%; 2/3 restants el 15%

- ✓ Potenciar els intèrprets individuals i les agrupacions de cambra de format reduït, més enllà dels espectacles operístics o les grans formacions, amb la creació de **línies d'ajut directes als músics**
- ✓ Revisar la necessitat d'**ajuts múltiples** (n'hi ha fins a 4)
- ✓ Avaluar el retorn real dels **ajuts reintegrables**

acimc

associació catalana
d'interprets
de música clàssica

La situació de la música clàssica a Catalunya. 2021

CONCLUSIONS

9) Incrementar el pressupost destinat a públics i mercats

- 0,44% a polítiques de **públics**
- 0,37% a polítiques de **mercats / internacionalització**

- ✓ **Multiplicar el finançament** destinat a públics i mercats
- ✓ Generar **consultes directes al públic** en política de programació
- ✓ Crear una **comissió artística** per confeccionar un pla estratègic d'internacionalització

acimc

associació catalana
d'intèrprets
de música clàssica

La situació de la música clàssica a Catalunya. 2021

CONCLUSIONS

10) Vetllar per l'oferiment de catxets i condicions dignes en projectes subvencionats

- No hi ha indicadors de control de l'impacte real que tenen els pressupostos artístics en les **condicions laborals** que s'ofereixen als i a les intèrprets
- ✓ **Modificar les bases de les línies d'ajut** per assegurar que els beneficis arribin a la part més baixa de la cadena, és a dir, els i les intèrprets